

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om temporär befrielse från betalning av förskottsinnehållning som verkställts på sjöarbetsinkomst från vissa passagerarfartyg

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås att det stiftas en lag om temporär befrielse från betalning av förskottsinnehållning som verkställts på sjöarbetsinkomst från vissa passagerarfartyg. Genom lagen befrias arbetsgivare som bedriver rederiverksamhet från skyldighet att till skatteförvaltningen betala förskottsinnehållningarna på lön till sjömän som arbetar ombord på passagerarfartyg som avses i handelsfartygsregistret enligt lagen om en förteckning över handelsfartyg i utrikesfart. Förutsättningarna för det i form av betalningsbefrielse beviljade stödet motsvarar förutsättningarna för beviljande av direkt stöd enligt lagen om en förteckning över handelsfartyg i utrikesfart.

Arbetsgivare föreslås kunna låta bli att utan särskilt beslut av skattemyndigheterna betala förskottsinnehållning, om Sjöfartsverket har beviljat i lagen om en förteckning över handelsfartyg i utrikesfart avsett direkt stöd för det år lönen utbetalats eller för föregående år. Om stöd inte tidigare har utbetalats betalar rederiet förskottsinnehållning till skatteförvalt-

ningen och skatteförvaltningen återbetalar beloppen på särskild ansökan efter att Sjöfartsverket till motsvarande del har beviljat direkt stöd.

Obetalda förskottsinnehållningar gottskrivs den skattskyldige som om förskottsinnehållningarna hade betalats.

De till följd av ändringen uteblivna skatteinkomsterna föreslås för kommunernas, församlingarnas och folkpensionsanstaltens del bli kompenserade genom anslag i statsbudgeten. Statens andel reduceras från statens skatteinkomster.

Lagen avses träda i kraft efter det att den antagits och blivit stadfästa samt sedan Europeiska gemenskapernas kommission har godkänt det föreslagna skattestödet. Lagen föreslås träda ikraft vid en tidpunkt som bestäms genom statsrådets förordning. Lagen tillämpas på de förskottsinnehållningar som verkställs av löner betalda under åren 2005—2009.

Propositionen ansluter sig till statsbudgeten för 2005.

MOTIVERING

1. Nuläge och föreslagna ändringar

1.1. Nuläge

Rederistödet

Det nuvarande stödsystemet baseras på ett direkt stöd som administreras av Sjöfartsverket.

Last- och passagerarfartygsrederier beviljas av statens medel direkt stöd i enlighet med lagen om en förteckning över handelsfartyg i

utrikesfart (1707/1991), i fortsättningen *re-gisterlagen*. Lastfartygsrederier beviljas i stöd ett belopp som motsvarar den förskottsinnehållning som verkställts på den sjöarbetsinkomst som en allmänt skattskyldig sjöfarare fått från ett fartyg som är inskrivet i handelsfartygsregistret och de arbetsgivares socialskyddsavgifter samt övriga avgifter som avses i lagens 4 § 1 mom. 1 punkt. I fråga om en begränsat skattskyldige är det möjligt att stödet motsvarar det belopp av källskatt och arbetsgivarens socialskyddsavgift som har uppburits på grund av löneinkoms-

ten. I enlighet med lagens 4 § 2 mom. beviljas i fråga om passagerarfartyg som avses i lagens 1 § 4 mom. i stöd ett belopp som motsvarar 97 procent av den förskottsinnehållning som verkställts på den sjöarbetsinkomst som en allmänt skattskyldig sjöfarare fått från fartyget.

Efter att de stadgade förutsättningarna för stödet har uppfyllts beviljar och utbetalar Sjöfartsverket stödet halvårsvis i efterhand på ansökan till den finländska sammanslutning som äger fartyget och bedriver rederiverksamhet med det.

I slutet av 2003 omfattades 13 fartyg av stödsystemet för passagerarfartyg. Antalet anställda motsvarade 3 500 personarbetsår. Stödsystemet för lastfartyg omfattade 108 fartyg, där antalet anställda motsvarade 2 200 personarbetsår. I stöd utbetalades 2003 till passagerarfartyg 26,613 miljoner euro och till lastfartyg 40,307 miljoner euro.

Förskottsinnehållning på sjöarbetsinkomst

Förskottsuppbörd på löneinkomst verkställs enligt lagen om förskottsuppbörd (1118/1996) i form av förskottsinnehållningar enligt de på skattekortet antecknade grund- och tilläggsprocentsatserna. När man bestämmer innehållningsprocentsatsen strävar man enligt den i lagen om förskottsuppbörd ingående centrala principen om krav på motsvarighet i förskottsuppbörden till att förskottsinnehållningens belopp så exakt som möjligt skall motsvara de skatter och avgifter som skall betalas för den inkomst som är underkastad förskottsinnehållning. För sjömäns vidkommande beaktas vid förskottsinnehållningen det avdrag för sjöarbetsinkomst som enligt 97 § inkomstskattelagen (1535/1992) görs från nettoförvärvsinkomsten och vilket avdrag vid statsbeskattningen är 18 procent av den i lagens 74 § avsedda sjöarbetsinkomsten, dock högst 6 650 euro och vid kommunalbeskattningen är 30 procent av sjöarbetsinkomsten, dock högst 11 350 euro.

Med sjöarbetsinkomst avses löneinkomst i pengar för arbete som utförs i anställning ombord hos en arbetsgivare som sköter fartygets trafik, när fartyget används i utrikesfart eller huvudsakligen i kustfart. Definitionen

av sjöarbetsinkomst innefattar dessutom, förutom annat, särskilda krav på fartygets dräktighet och trafikområdets omfattning när det gäller fartyg i kustfart. Vissa inkomster som fås för arbete i anslutning till fartygets användning är särskilt undantagna från begreppet sjöarbetsinkomst.

Arbetsgivare som sköter fartygets trafik verkställer förskottsinnehållning på sjöarbetsinkomst enligt de på skattekortet antecknade grund- och tilläggsprocenten. Om den som lyfter sjöarbetsinkomst inte innehar ett för sjöarbetsinkomst utfärdat skattekort, verkställs förskottsinnehållning enligt Skattestyrelsens beslut om sättet för och storleken av förskottsinnehållning (53/2003) enligt procentsatsen på skattekortet för landinkomst sålunda, att den för landinkomst uträknade grundprocentsatsen minskas med 7 procentenheter. Sistnämnda förfarande är avsett närmast för situationer då person tillfälligt arbetar ombord på ett fartyg. Av försiktighetsskäl har procenten bestämts så att den snarare leder till för stor innehållning än för liten.

Arbetsgivare som betalar sjöarbetsinkomst skall betala de innehållna beloppen till skattemyndigheterna senast den 10 dagen i den andra kalendermånaden efter verkställandet av innehållningen och lämna in övervakningsdeklaration för utbetalda löner och förskottsinnehållningar senast den 15 dagen nämnda månad samt lämna in årsdeklaration före utgången av februari året efter att lönen betalats. I årsdeklarationen skall särskilt för varje skattetagare, förutom annat, anges de löner som utgör sjöarbetsinkomst och av dessa verkställda förskottsinnehållningar. Den förskottsinnehållning som har angetts i årsdeklarationen skall användas till betalning av löntagarens skatter för skatteåret enligt lagen om beskattningsförfarande (1558/1995).

Förskottsinnehållningarna redovisas till skattetagarna enligt lagen om skatteredovisning (532/1998) och förordningen om skatteredovisning (804/1998).

1.2. Föreslagna ändringar

Allmänt

Regeringens ekonomiskpolitiska minister-

utskott beslöt den 27 november 2003 utvidga rederistödet till passagerarfartyg. Enligt beslutet bibehålls det nuvarande på förskottsinnehållningarnas storlek baserade direkta stödet oförändrat till sitt belopp. Med det kompenserar man arbetsgivaren för framtida socialskydds- och sjömanspensionsförsäkringspremier samt vissa andra försäkringspremier. På 2004 års nivå motsvarar stödet 94,4 procent av de stödberättigade lönebikostnaderna och det utbetalas i början av år 2005 för de kostnader som har uppstått efter den 1 juli 2004. Dessutom avser man att ta i bruk ett nytt stödsystem, enligt vilket en rederiarbetsgivare får behålla ett belopp som motsvarar den förskottsinnehållning som verkställts på sjöarbetsinkomst till i Finland allmänt skattskyldiga sjöfarare. Inkomstbortfallet för andra skattetagare än staten kompenseras genom ett i statsbudgeten för detta ändamål upptaget anslag.

Det finanspolitiska ministerutskottet konstaterade samtidigt att regeringen är beredd att ta i bruk en återanskaffningsreservering för att främja anskaffningen av passagerar- och lastfartyg. Frågor i anslutning till behovet av och detaljerna rörande återanskaffningsreserven avgörs när det fattats beslut om en strukturell förändring av det allmänna avskrivningssystemet.

En regeringsproposition om direkt stöd (RP 72/2004 rd) med förslag till lag om ändring av lagen om en förteckning över handelsfartyg i utrikesfart gavs till riksdagen den 30 april 2004.

För att förverkliga beslutet om utvidgat rederistöd till passagerarfartyg föreslås i propositionen att det stiftas en temporär lag om befrielse från betalning av förskottsinnehållning som verkställts på sjöarbetsinkomst från vissa passagerarfartyg under åren 2005—2009, i fortsättningen *betalningsbefrielselagen*. I lagen föreslås stadganden om förskottsuppbörd och skatteredovisning samt övriga bestämmelser som krävs för att betalningsbefrielse skall kunna förverkligas.

Betalningsbefrielsens tillämpningsområde

Betalningsbefrielsens tillämpningsområde avses överensstämja med tillämpningsområdet för direkt stöd till passagerarfartyg en-

ligt registerlagen.

1 och 2 § betalningsbefrielselagen föreslås överensstämja med registerlagen i fråga om vissa lagstadgade krav på fartyget, arbetsstagen och verkställande av förskottsinnehållningen. Ytterligare ett villkor för betalningsbefrielse är att även de övriga i registerlagen intagna förutsättningarna för beviljande av stöd är uppfyllda.

Förfarandet med betalningsbefrielse utgör en del av det stöd som beviljas på basis av passagerarfartygsrederiernas bemanningskostnader. Det är ändamålsenligt att betalningsbefrielsen och det direkta stödet sammanfaller i fråga om sina tillämpningsområden. En del av förutsättningarna för beviljande av stöd enligt registerlagen är sådana, att skattemyndigheterna i praktiken saknar möjligheter att utreda förekomsten av dylika. Därför förutsätter förmånen av betalningsbefrielse, som nedan framgår, att den sammanlutning som äger rederiet har beviljats eller kommer att beviljas stöd enligt registerlagen i fråga om samma sjöarbetsinkomst som utgör grund för befrielse från betalning av förskottsinnehållning. Skattemyndigheterna kunde till utgångspunkt för sin bedömning av förutsättningar för betalningsbefrielse lägga det beslut Sjöfartsverket fattat med stöd av registerlagen om rederiets ansökan om direkt stöd.

Det av Sjöfartsverket fattade beslutet om stöd borde utgöra en förutsättning för betalningsbefrielse eller dess bibehållande, men beslutet om stöd kan inte på ett bindande sätt avgöra rätten till betalningsbefrielse. Skattemyndigheternas uppfattning om den sjöarbetsinkomst som ligger till grund för stödet sammanfaller med vad som avses i 74 § inkomstskattelagen och frågan om förskottsskatteinnehållningen har verkställts på ett riktigt sätt kan avvika från den bedömning Sjöfartsverket för sin del gjorde när ansökan om stöd avgjordes utgående från rederiets utredning. Skatteförvaltningen och Sjöfartsverket bör dock sinsemellan försäkra sig om en enhetlig tillämpning av de bägge stödssystemen.

Enligt 1 och 2 § i lagförslaget är det en förutsättning för betalningsbefrielse att arbetet utförs på ett i handelsfartygsregistret antecknat och i 1 § 4 mom. i registerlagen avsett

passagerarfartyg som omfattats av stödet. Betalningsbefrielsen avses gälla förskottsinnehållningen på sjöarbetsinkomst som på sådant fartyg utbetalts till allmänt skattskyldiga personer i Finland.

Enligt 2 § 1 mom. föreslås betalningsbefrielsen gälla i 74 § inkomstskattelagen avsedd sjöarbetsinkomst, på vilken förskottsinnehållning har verkställts enligt en för sjöarbetsinkomst bestämd förskottsinnehållningsprocentsats. Betalningsbefrielse kommer sålunda inte i fråga när arbetstagaren saknar skattekort för sjöarbetsinkomst. I sammanhanget föreslås att man avviker från det alternativa tillvägagångssättet att verkställa förskottsinnehållning, som avses i Skattestyrelsens beslut om sättet för och storleken av förskottsinnehållning, enligt den innehållningsprocentsats som fastställts för annan löneinkomst än sjöarbetsinkomst minskad med 7 procentenheter. Förfarandet leder i genomsnitt till en överstor innehållning, vilket kunde medföra att det stöd som beviljas genom betalningsbefrielse tillsammans med det direkta stödet överstiger det tillåtna statsstödet maximibelopp. Av samma orsak kommer enligt 3 § 2 mom. betalningsbefrielse inte i fråga till den del förskottsinnehållningen med stöd av 17 § lagen om förskottsuppbörd på inkomsttagarens begäran har varit högre än vad dennes innehållningsprocentsats utvisar.

Lagförslagets 3 § 1 mom. föreslås innehålla ett motsvarande stadgande som 3 § lagen om förskottsuppbörd med krav på motsvarighet i förskottsinnehållningen vid bestämmande av storleken på sjöarbetsinkomstens innehållningsprocent, så att förskottsinnehållningen så exakt som möjligt motsvarar det sammanlagda beloppet av skatter och avgifter för den aktuella inkomsten. Med tanke på bedömningen av om detta stödsystem är godtagbart som statsstöd är det viktigt att motsvarighetsprincipen förverkligas i fråga om förskottsinnehållningen på sjöarbetsinkomst. Det högsta tillåtna beloppet för stödet har bestämts nedan under avsnitt 1.3 där de av Europeiska gemenskapernas kommission fastställda riktlinjerna för statsstöd till sjöfarten beskrivs.

Enligt kraven i de uppställda riktlinjerna avses betalningsbefrielsen enligt 2 § 3 mom. endast gälla förskottsinnehållningar på löner

utbetalda till medborgare i stater som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, i fortsättningen EES. För närvarande är det bara medborgare i EES-länderna som arbetar ombord på de passagerarfartyg vilka omfattas av stödet.

Ett villkor för betalningsbefrielse är dessutom att förutsättningarna för beviljande av stöd enligt registerlagen är uppfyllda.

Förfarande med betalningsbefrielse

Huvudregeln föreslås vara att arbetsgivaren utan särskilt beslut av skattemyndigheterna kan låta bli att betala de av betalningsbefrielsen omfattade förskottsinnehållningarna till skatteförvaltningen. En förutsättning för förfarandet enligt 4 § i lagförslaget är dock, att Sjöfartsverket har beviljat stöd enligt registerlagen på basis av sjöarbetsinkomst från fartyget för det år lönen utbetalats eller för föregående kalenderår. Beroende på när ansökan har lämnats in och beroende på den begärda utredningen har stödet vanligtvis utbetalts några månader efter stödperiodens utgång. Närmare anvisningar om tillämpningen av registerlagen har utfärdats genom Trafikministeriets beslut om tillämpningen av lagen om en förteckning över handelsfartyg i utrikesfart (71/1992).

Finns det inte något beslut om stöd tillämpas ett återbäringsystem enligt 5 §. Om det t.ex. är fråga om ett nytt rederi, vars fartyg inte tidigare har fått i registerlagen avsett stöd, eller om ett rederi som fått stöd sätter in ett nytt fartyg i trafik, återbärs de av betalningsbefrielsen omfattade förskottsinnehållningarna av skattemyndigheterna efter att Sjöfartsverket har beviljat stödet. Avsikten är att hindra arbetsgivare från att på eget bevåg på felaktiga grunder lämna förskottsinnehållningar obetalda. Om en rederiarbetsgivare har prissatt sina transporttjänster i tron att rederiet omfattas av betalningsbefrielse, kan ett beslut där arbetsgivaren i efterskott åläggs att betala t.ex. ett halvårs förskottsinnehållningar medföra betydande förluster. Även uppbörden av obetalda förskottsinnehållningar kan visa sig vara svår.

På belopp som återbärs betalas ingen ränta. Efter att Sjöfartsverket har fattat beslut om stöd och skattemyndigheterna på ansökan har

återburit de verkställda förskottsinnehållningarna, kan rederiarbetsgivaren tillämpa i 4 § avsett förfarande och låta bli att betala de av stödet omfattade förskottsinnehållningarna. Men också då krävs det att förutsättningarna för betalningsbefrielse och förutsättningarna för beviljande av direkt stöd är uppfyllda, när förskottsinnehållningen enligt bestämmelserna i lagen om förskottsuppbörd borde ha betalats. T.ex. när trafikområdet ändras bör arbetsgivaren försäkra sig om att det alltså finns förutsättningar för beviljande av stödet.

Om Sjöfartsverket inte beviljar stöd på basis av den sjöarbetsinkomst i fråga om vilken arbetsgivaren med stöd av 4 § har lämnat förskottsinnehållning obetald, borde skatteverket enligt 6 § debitera arbetsgivaren för det belopp som på felaktiga grunder lämnats obetalt. Om Sjöfartsverket med stöd av registerlagen förordnar att utbetalt stöd skall återbäras, bör obetald förskottsinnehållning samtidigt debiteras. Arbetsgivaren debiteras för förskottsinnehållningen enligt lagen om förskottsuppbörd eller enligt vad som bestäms med stöd av denna. Sjöfartsverket har inte en enda gång sedan registerlagen trädde i kraft behövt förordna att utbetalt stöd skall återbäras.

Gottskrivning av förskottsinnehållningar

Betalningsbefrielse innebär att stöd med statens medel beviljas rederiarbetsgivare. Oavsett förmånen av betalningsbefrielse gottskrivs med stöd av 7 § den skattskyldige sjömannen den förskottsinnehållning som arbetsgivaren har verkställt på den av betalningsbefrielsen omfattade sjöarbetsinkomsten, enligt bestämmelserna i lagen om beskattningsförfarande, som om arbetsgivaren hade betalt förskottsinnehållningarna. Betalningsbefrielsen påverkar därmed inte sjömansbeskattningen på något sätt.

Andra omständigheter i anslutning till förfarandet

Enligt 8 § är skattemyndigheten i arbetsgivarens hemkommun behörig skattemyndighet. Lagens 9 § innehåller bestämmelser om övervakningen av arbetsgivarens anmäl-

ningsskyldighet. 10 § innehåller bestämmelser om arbetsgivarens skyldighet att ordna sin lönebokföring så att förskottsinnehållningarna kan konstateras.

I och med att stödsystemet är uppdelat mellan sjöfartsförvaltningen och skatteförvaltningen är det viktigt med ett säkert informationsutbyte mellan de båda myndigheterna så att systemet fungerar. Lagens 11 § innehåller bestämmelser om skatteförvaltningens rätt att av Sjöfartsverket få de uppgifter Skattestyrelsen beslutat lägga till grund för utredningen av betalningsbefrielsen.

Enligt 13 § tillämpar man i fråga om förfarandet med betalningsbefrielse i tillämpliga delar lagen om förskottsuppbörd och lagen om beskattningsförfarande. Sålunda tillämpas, förutom annat, de i lagen om förskottsuppbörd ingående bestämmelserna om debitering. Om de i den nu föreslagna lagen intagna bestämmelserna om förutsättningarna för betalningsbefrielse inte har uppfyllts, stipuleras att det obetalda beloppet skall betalas av arbetsgivaren enligt bestämmelserna i lagen om förskottsuppbörd. Eftersom betalningsbefrielse som förfarande innebär en unik situation med avseende på lagtillämpningen, föreslås i propositionen att Skattestyrelsen får befogenheter att vid behov utfärda närmare föreskrifter om förfarandet vid och övervakningen av betalningsbefrielsen.

Med avvikelse från vad som stadgas i lagen om förskottsuppbörd föreslås att förhandsavgörande om tillämpningen av betalningsbefrielselagen inte skall kunna ges. Däremot kunde arbetsgivare med stöd av lagen om förskottsuppbörd anhänga om förhandsavgörande för utrönande av om en viss inkomst utgör i inkomstskattelagen avsedd sjöarbetsinkomst. Det är inte motiverat att ge förhandsbesked beträffande förutsättningarna för betalningsbefrielse, eftersom skattemyndigheterna inte i praktiken har möjlighet att utreda huruvida alla förutsättningar för stödet är uppfyllda.

Om rätt att söka ändring stadgas särskilt i 12 § genom en hänvisning till bestämmelserna om ändringssökande i lagen om förskottsuppbörd.

Behandling av betalningsbefrielse underkastade förskottsinnehållningar i skatteredovisningarna

Förskottsinnehållningarna redovisas till skattetagarna enligt de av finansministeriet i förordning fastställda utdelningarna. I förordningen bestäms utdelningarna för de olika skattetagargrupperna, dvs. staten, kommunerna, församlingarna och Folkpensionsanstalten, samt utdelningen för de enskilda kommunerna och de olika församlingarna. Som beräkningsgrund för kommunerna och församlingarna används kommunalskatten och kyrkoskatten i den senast fastställda beskattningen samt förändringarna i invånarantalet. Målet är att varje kommun och församling skall få en utdelning av förskottsinnehållningarna som så bra som möjligt motsvarar utdelningarna enligt den slutliga utdebiteringen av skatter. Då betalningsbefrielse underkastad förskottsinnehållning inte inflyter under redovisningsåret, fördelas effekten av detta mellan alla skattetagare i proportion till de tal som anger utdelningens storlek.

Ett stöd som motsvarar de av betalningsbefrielsen omfattade förskottsinnehållningarna överförs till skattetagarna i samband med de redovisningar som följer på skatteåret. Efter att beskattningen färdigställts i slutet av oktober det år som följer på skatteåret får man fram debiteringsandelarna enligt den slutliga beskattningen, med hjälp av vilka stödet kan fördelas mellan respektive skattetagare. Statens andel av det belopp som motsvarar stödet behandlas i redovisningarna så, att vid den redovisning av debiteringen som enligt 6 § lagen om skatteredovisning görs i november statens debiteringsandel reduceras med ett belopp som motsvarar statens andel av de av betalningsbefrielsen omfattade förskottsinnehållningarna. Kommunernas, församlingarnas och Folkpensionsanstaltens belopp som uträknats på basis av debiteringsförhållandena adderas till det influtna belopp som skall redovisas i samband med månadsredovisningen i november för den månad då beskattningen slutförs. För att finansiera detta tillägg intas i statsbudgeten för ändamålet ett anslag.

T.ex. om stödet införs fr.o.m. 2005 behandlas det belopp som motsvarar stödet i sam-

band med skatteredovisningarna i november år 2006. Förfarandet beror på att man först då har tillgång till de slutliga taxeringsuppgifter som behövs för att de av betalningsbefrielsen omfattade förskottsinnehållningarna skall kunna anges till sina riktiga belopp i redovisningarna.

1.3. Betalningsbefrielse som statsstöd

Betalningsbefrielse innebär statsstöd. Innan stödet införs måste det notifieras hos Europeiska gemenskapernas kommission, som även måste godkänna stödsystemet i fråga. Frågan om stödet kan godkännas bedöms centralt på basis av de av kommission 1997 fastställda riktlinjerna för statsstöd till sjöfarten. Riktlinjerna har justerats i oktober 2003 (kommissions meddelande C (2004)43).

Enligt riktlinjerna borde man genom stödåtgärder till sjöfartsnäringen i första hand sänka de skattemässiga och övriga kostnaderna och pålagorna för rederier och sjöfarare inom gemenskapen till samma nivå som på övriga håll i världen. I stället för ett generellt ekonomiskt stöd borde man gå in för åtgärder som direkt stimulerar utvecklingen och sysselsättningen inom näringen. I enlighet med dessa målsättningar borde man inom gemenskapens sjötrafik godta en sänkning av socialskyddsavgifterna och inkomstskatterna för anställda ombord på fartyg registrerade i någon medlemsstat. I de tidigare riktlinjerna från 1997 godtogs sådana lättnader för alla sådana sjöanställda på fartyg registrerade i någon medlemsstat som var skyldiga att betala skatt och socialskyddsavgift i någon medlemsstat.

En granskning av riktlinjerna gav dock vid handen, att det internationella konkurrensstrycket på rederierna i Europa var synnerligen stort inom den internationella godstrafiken, medan konkurrensen i fråga om den reguljära passagerartrafiken inom gemenskapen inte var lika hård. De justerade riktlinjerna medger en lättnad för gemenskapens sjöfarare, med vilka avses medborgare inom gemenskapen och EES, när de är anställda ombord på fartyg som bedriver reguljär passagerartrafik mellan hamnar inom gemenskapen.

I övriga fall borde man inte ställa krav på medborgarskap, utan lätnader kunde godtas i fråga om alla sjöfarare som betalar antingen skatt eller både skatt och socialskyddsavgift till någon medlemsstat.

Det primära målet med stödet är att inom den internationella godstrafiken förbättra sjöfartsnäringens konkurrenskraft i Europa. Om medlemsstater inte i dylika fall får ge skattelättnader åt någon sjöfarare skulle detta enligt riktlinjerna inverka synnerligen negativt på de europeiska rederiernas konkurrenskraft och rederierna skulle därigenom känna ett tryck på att flagga ut sina fartyg. I fråga om den reguljära passagerartrafiken inom gemenskapen ligger tyngdpunkten enligt riktlinjerna på förbättrad sysselsättning.

Enligt riktlinjerna accepteras två alternativa sätt att utgående från bemanningskostnaderna bevilja stöd. Alternativet till en sänkning av besättningens skatter och socialskyddsavgifter är betalning av direkt stöd genom att till rederierna helt eller delvis återbärs kostnaderna för skatter och avgifter. Arrangemanget med återbäring av skatter och avgifter kan enligt riktlinjerna rent allmänt anses utgöra ett rabattsystem, om det finns en klar koppling till ifrågavarande skatter och avgifter och det inte är fråga om överkompensation samt under förutsättning att systemet är tydligt och inte kan missbrukas. Stödets maximibelopp får inte överstiga det sammanlagda beloppet av de skatter och socialskyddsavgifter som uppbärs hos sjöfararna.

Riktlinjerna förutsätter således att det i form av betalningsbefrielse beviljade skattstödet inte får överstiga det sammanlagda beloppet av avgifter och betalningar i anslutning till skatter på sjöfararnas sjöarbetsinkomster. I fråga om sjöanställda ombord på passagerarfartyg i reguljär trafik mellan hamnar inom gemenskapen kan betalningsbefrielsen gälla enbart medborgare i EES-stater. I fråga om fartyg i annan trafik görs ingen motsvarande begränsning av betalningsbefrielsen.

Stödet enligt betalningsbefrielselagen uppfyller de krav som uppställs i riktlinjerna. Betalningsbefrielsen begränsas till att gälla endast de förskottsinnehållningar som gjorts på löner utbetalda till medborgare i EES-stater. I förfarandet med betalningsbefrielse finns det

i enlighet med kraven i riktlinjerna ett klart samband mellan förskottsinnehållningar och de skatter som uppbärs på sjöarbetsinkomst. I riktlinjerna förbjuden överkompensation uppstår inte, om förskottsinnehållningsprocentsatsen bestäms enligt kravet på motsvarighet i förskottsuppbörden. Man har strävat till att förfarandet med betalningsbefrielse skall vara så tydligt som möjligt.

Möjligheterna till missbruk begränsas av Sjöfartsverkets beslut om stöd, vilket beslut är en förutsättning för betalningsbefrielse. Eftersom förskottsuppbörden verkställs genom arbetsgivarens försorg kan man genom betalningsbefrielseförfarandet inte helt garantera, att alla obetalda belopp omfattas av stödet. Bestämmelserna i lagen om förskottsuppbörd om skattekontroll och debitering ger dock myndigheterna goda möjligheter att ingripa i eventuella fall av missbruk.

2. Propositionens ekonomiska verkningar

Det finns inga avsikter att i samband med uppgörelsen om stöd till sjöfartsnäringen ändra på det nuvarande direkta stödets storlek i kommunikationsministeriets budget. Genom att bevilja direkt stöd avser man enligt regeringens beslut att täcka arbetsgivarens socialskyddsavgifter och sjömanspensionspremier samt vissa andra motsvarande försäkringspremier. Det direkta stödet täcker cirka 94,4 procent av dessa avgifter. Stödets storlek skulle som hittills beräknas utgående från förskottsinnehållningarna. Kopplingen till förskottsinnehållningarnas belopp utgör en teknisk dimensioneringsgrund som garanterar att stödet bibehålls på sin tidigare nivå.

Den föreslagna betalningsbefrielsen innebär en utvidgning av stödet till passagerarfartygsrederier. Stödbeloppet är med det år 2003 utbetalda stödet som grund ca 25,4 miljoner euro för år 2005. Detta skulle i motsvarande mån minska beloppet av förskottsinnehållning som betalas till skattemottagare under tiden februari 2005 till januari 2006.

Storleken av det stöd rederierna skulle få för år 2005 behandlas i samband med november månads redovisningar 2006. Statens debiteringsandel av den slutliga beskattningen dras i samband med redovisningarna i no-

vember av från statens andel. Statens andel av stödets sammanlagda belopp uppskattas till cirka 37,5 procent, dvs. 9,5 miljoner euro. Den sammanlagda andelen för övriga skatte-tagare, dvs. kommunerna, församlingarna och Folkpensionsanstalten är cirka 62,5 procent, dvs. 15,9 miljoner euro, ett belopp som adderas till det totala skatteintag som i november 2006 skall upptas i månadsredovisningarna. I statsbudgeten för 2006 föreslås för första gången ett anslag för finansiering av det belopp, motsvarande stödet, som tillfaller andra skattetagare än staten. Motsvarande förfarande tillämpas under kommande år.

Efter att debiteringsredovisningarna för skatteåret 2005 har gjorts redovisas de medel som hänför sig till skatteåret 2005 särskilt för varje enskild kommun och församling enligt debiteringsförhållandena för den slutliga beskattningen för ifrågakvarande skatteår. Eftersom de betalningsbefrielse underkastade förskottsinnehållningarna i beskattningen av den skattskyldige behandlas som om de vore betalda, ingår de i respektive kommuns och församlings debiteringsförhållanden. Därmed får respektive kommun och församling sin rättmätiga andel av beloppen.

Det sammanlagda stödet till passagerarfartyg

Betalningsbefrielselagen utvidgar på ett kännbart sätt de direkta stöden och skat-testöden till passagerarfartyg i utrikestrafik. Passagerarfartygsrederierna och deras sjöanställda kommer direkt eller indirekt i åtnjutande av ekonomiska förmåner som utgör undantag från företagets och medborgarnas förmåner i allmänhet. Genom dessa stödåtgärder förbättras å ena sidan möjligheterna för finländska rederier att verka på konkurrensutsatta marknader och säkras å andra sidan betydande ekonomiska och sociala förmåner för de sjöanställda.

Förutom av det direkta stödet för passagerarfartyg och den nu föreslagna betalningsbefrielsen, påverkas rederiernas arbetskraftsutgifter även av det avdrag för sjöarbetsinkomst som beviljas sjömän, och av att staten deltar i finansieringen av sjömännens pensioner. Även i andra EU-länder kan, förutom det egentliga rederistödet, även sådana speci-

allarrangemang som direkt eller indirekt påverkar arbetskraftskostnaderna, vara i bruk.

I beskattningen av sjöanställda tillämpas nuförtiden ett avdrag för sjöarbetsinkomst som ökar den andel av lönen man får i handen. Man har i beskattningen på normalt sätt gjort förskottsinnehållningar hos de anställda, men rederiet har fått ett beloppsmässigt i det närmaste motsvarande direkt stöd från kommunikationsministeriets förvaltningsområde. Nu föreslås att inte heller den del av skatten på de sjöanställdas löner på passagerarfartyg som återstår efter att avdraget för sjöarbetsinkomst har beaktats, skulle tillfalla beskattaren.

I arbetspensionssystemet ingår numera i fråga om de sjöanställda en särskild statlig finansieringsandel, som i praktiken reducerar arbetsgivarens och arbetstagarens pensionsförsäkringspremie med ett motsvarande belopp. Enligt lagen om sjömanspensioner (72/1956) betalar social- och hälsovårdsministeriet en tredjedel av de sjömanspensioner som utbetalas via Sjömanspensionskassan. Sjömännens pensionsförsäkringspremie är idag 10,5 procent och arbetsgivarens avgift lika stor. Därmed kommer även staten i ett längre tidsperspektiv att betala cirka 10,5 procent av de sjöanställdas löner. Nu föreslås att arbetsgivarens arbetspensionsavgift skulle inräknas i det direkta stöd som utbetalas från kommunikationsministeriets förvaltningsområde. I och med detta skulle staten stå för sammanlagt cirka två tredjedelar av kostnaderna för de på passagerarfartyg anställdas arbetspensionssystem och arbetstagarna för en tredjedel. När man till det direkta stödet från social- och hälsovårdsministeriet lägger det direkta stödet från kommunikationsministeriet i samma storleksordning, ökar det totala stödbeloppet då det gäller passagerarfartyg från cirka 14 miljoner euro till cirka 28 miljoner euro.

Med undantag för nyss nämnda av social- och hälsovårdsministeriet betalda sjömanspensionsutgifter ingår socialskyddsavgifterna nuförtiden inte i stöden till passagerarfartyg. Arbetsgivarens socialskyddsavgifter uppgår för passagerarfartyg till cirka 26 miljoner euro, inklusive nyss nämnda cirka 14 miljoner euro som arbetsgivarna betalar i arbetspensionsavgifter. Kommunikationsministeriet

ets nya direkta stöd täcker enligt färsk beräkningar 94,4 procent av arbetsgivarens socialskyddsavgifter. Det nya direkta stödbeloppet uppgår till cirka 24,65 miljoner euro.

Nuvarande stöd jämte utvidgningar av stöd till passagerarfartyg framgår av nedannämnda specificering på 2004 års nivå (beloppen i miljoner euro):

Avdrag för sjöarbetsinkomst	13—14
Statens andel av Sjömanspensionskassans utgifter (mom. 33.19.50 i statsbudgeten)	14
Direkt stöd till passagerarfartyg (mom. 31.32.42 i statsbudgeten)	24,65
Nuvarande stöd sammanlagt	51—52
Stöd enligt betalningsbefrielselagen	25,4
Stöd totalt	77—78

Personarbetsåren för passagerarfartyg uppgår till cirka 3 500. Samhällets olika stödåtgärder uppgår därmed idag till sammanlagt cirka 14 000—15 000 euro per arbetsplats. I och med utvidgningen av det temporära stödet stiger stödet med cirka 50 procent och utgör därefter cirka 22 000 euro per personarbetsår.

3. Beredningen av propositionen

Ärendet har varit föremål för tjänstemannaberedning i finansministeriet i samarbete med kommunikationsministeriet, Skattestyrelsen och Sjöfartsverket. Utlåtande över propositionen har begärts hos kommunikationsministeriet, Skattestyrelsen, Ålands landskapsstyrelse, Fraktfartygsföreningen rf., Suomen Konepäälystöliitto-Finlands Maskinbefälsförbund rf., Suomen Laivanpäälystöliitto-Finlands Skeppsbefälsförbund rf., Finlands Sjömans-Union FS-U rf., Finlands

Rederiförening rf., Industrins och Arbetsgivarnas Centralförbund samt Ålands Redarförening rf.

4. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll

Den nu föreslagna betalningsbefrielselagen utgör en del av ett stödkomplex för sjöfarten. Det är ändamålsenligt att lagförslaget behandlas samtidigt som regeringens proposition med förslag till lag om ändring av lagen om en förteckning över handelsfartyg i utrikesfart (72/2004 rd).

5. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft vid en tidpunkt som fastställs genom statsrådets förordning. Avsikten är att statsrådets förordning om lagens ikraftträdande ges omedelbart efter det att lagen antagits och blivit stadfäst samt kommissionens beslut om stödets godtagbarhet erhållits.

Lagen avses bli tillämpad på de förskotts-innehållningar som verkställs på löner första gången utbetalda i januari 2005 och sista gången i december 2009. Lagen tillämpas på de förskottsinnehållningar som verkställs på löner utbetalda under åren 2005—2009 samt på skatteredovisningarna för nämnda skatteår. Trots att lagen är temporär skall procedurbestämmelserna i betalningsbefrielselagen och lagen om förskottsuppbörd, t.ex. bestämmelserna om debitering, i fråga om de nämnda förskottsinnehållningarna tillämpas även senare.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om temporär befrielse från betalning av förskottsinnehållning som verkställts på sjöarbetsinkomst från vissa passagerarfartyg

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Betalningsbefrielse

Finsk arbetsgivare som bedriver trafik med passagerarfartyg i utrikesfart beviljas av statens medel stöd på basis av den inkomstskatt som skall betalas på de ombord arbetandes sjöarbetsinkomst så som bestäms i denna lag.

Stödet beviljas genom att en i denna lag avsedd arbetsgivare befrias från skyldigheten att betala de förskottsinnehållningar som verkställts på i Finland allmänt skattskyldiga ombord arbetandes lön (*betalningsbefrielse*) så som nedan föreskrivs.

2 §

Förutsättningar för betalningsbefrielse

Betalningsbefrielsen gäller förskottsinnehållning som enligt en för sjöarbetsinkomst bestämd innehållningsprocentsats har verkställts på sådan sjöarbetsinkomst som avses i 74 § i inkomstskattelagen (1535/1992) för arbete ombord på fartyg inskrivet i handelsfartygsförteckningen enligt 1 § 4 mom. lagen om en förteckning över handelsfartyg i utrikesfart (1707/1991).

Ett villkor för betalningsbefrielse är att villkoren för beviljande av stöd enligt lagen om en förteckning över handelsfartyg i utrikesfart är uppfyllda i fråga om den i 1 mom. avsedda sjöarbetsinkomsten.

Betalningsbefrielsen gäller endast förskottsinnehållning som verkställts på löner utbetalda till medborgare i stater inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

3 §

Förskottsinnehållning på sjöarbetsinkomst

Innehållningsprocentsatsen för sjöarbetsinkomst skall bestämmas så, att förskottsinnehållningen så exakt som möjligt motsvarar det sammanlagda beloppet av skatter och avgifter för den skattskyldiges sjöarbetsinkomst.

Betalningsbefrielsen gäller inte förskottsinnehållning till den del förskottsinnehållningen med stöd av 17 § lagen om förskotts-
uppbörd (1118/1996) har förhöjts.

4 §

Obetald förskottsinnehållning

En arbetsgivare får på eget initiativ underlåta att betala de ovan avsedda förskottsinnehållningarna till skatteförvaltningen, förutsatt att Sjöfartsverket på basis av sjöarbetsinkomst för arbete ombord på fartyg, som en finländsk sammanslutning äger och som bedriver rederiverksamhet med, har beviljat stöd enligt lagen om en förteckning över handelsfartyg i utrikesfart för löneutbetalningsåret eller för föregående kalenderår.

5 §

Återbäring av betald förskottsinnehållning

Om Sjöfartsverket inte har beviljat stöd enligt lagen om en förteckning över handelsfartyg i utrikesfart för den period som avses i 4 §, skall skatteverket på skriftlig ansökan återbetala de i 2 § avsedda, av arbetsgivaren betalda förskottsinnehållningarna, efter att

Sjöfartsverket har beviljat stödet. På det belopp som återbärs betalas ingen ränta.

6 §

Debitering av obetald och återbetald förskottsinnehållning

Om Sjöfartsverket inte beviljar stöd enligt lagen om en förteckning över handelsfartyg i utrikesfart på basis av den sjöarbetsinkomst, för vilken de verkställda förskottsinnehållningarna med stöd av 4 § har lämnats obetalda, skall arbetsgivaren åläggas att till denna del betala förskottsinnehållningen, enligt vad som bestäms i lagen om förskottsuppbörd eller med stöd av den.

Om Sjöfartsverket i enlighet med 12 § lagen om en förteckning över handelsfartyg i utrikesfart har bestämt att ett stöd som verket beviljat skall återbäras, skall arbetsgivaren åläggas att betala den med stöd av 4 § obetalda och den med stöd av 5 § återburna förskottsinnehållningen.

7 §

Tillgodoräknande av förskottsinnehållningar

Utan hinder av betalningsbefrielsen räknas förskottsinnehållningarna arbetstagaren till godo i dennes beskattning så som föreskrivs i lagen om beskattningsförfarande (1558/1995).

8 §

Behörigt skatteverk

Behörigt skatteverk är skatteverket på arbetsgivarens hemort.

9 §

Anmälningsskyldighet

En arbetsgivare är skyldig att till skatteförvaltningen lämna uppgifter om sjöarbetsinkomsttagarna av i denna lag avsedd sjöarbetsinkomst och om de på sjöarbetsinkomsten verkställda förskottsinnehållningarna samt övriga uppgifter, enligt vad som be-

stäms av Skattestyrelsen.

10 §

Lönebokföring

En arbetsgivare är skyldig att ordna sin lönebokföring så, att sjöarbetsinkomstens belopp och de verkställda förskottsinnehållningarna framgår för respektive fartyg och löntagare.

11 §

Rätt till upplysningar

Utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i rätten till upplysningar är Sjöfartsverket skyldigt att till skatteförvaltningen utan avgift lämna upplysningar om i denna lag avsedda arbetsgivare och fartyg liksom även övriga uppgifter som behövs för utredning av betalningsbefrielsen, enligt vad som bestäms av Skattestyrelsen.

12 §

Ändringssökande

Ändring i beslut som givits av ett skatteverk med stöd av denna lag får sökas med iakttagande av bestämmelserna om ändringssökande i lagen om förskottsuppbörd.

13 §

Tillämpning av andra lagar

Utöver vad som bestäms i denna lag iakttas vid verkställande av förskottsuppbörd och beskattning i tillämpliga delar lagen om förskottsuppbörd och lagen om beskattningsförfarande samt med stöd av dessa utfärdade bestämmelser och föreskrifter. Skattestyrelsen utfärdar vid behov närmare bestämmelser om förfarandet vid och övervakningen av betalningsbefrielse.

Vad som i lagen om förskottsuppbörd bestäms om förhandsavgörande tillämpas inte på betalningsbefrielse.

14 §

Behandling av förskottsinnehållning med betalningsbefrielse vid redovisning enligt lagen om skatteredovisning

I samband med den redovisning som enligt 6 § lagen om skatteredovisning (532/1998) skall göras för respektive skatteår minskas statens debiteringsandel med statens andel av de förskottsinnehållningar enligt denna lag som är föremål för betalningsbefrielse uträknad enligt debiteringsförhållandena i den slutliga beskattningen. Kommunernas, församlingarnas och Folkpensionsanstaltens motsvarande andelar av förskottsinnehållningarna adderas i samband med den månadsredovisning som skall göras för den månad då beskattningen avslutats till det influtna belopp som skall redovisas. I statsbudget-

ten upptas ett anslag för finansiering av tillägget till det influtna belopp som skall redovisas.

15 §

Ikraftträdande och tillämpning

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet.

Lagen tillämpas på de förskottsinnehållningar som verkställs på löner som utbetalas under åren 2005—2009 och på de skatteredovisningar som görs för nämnda skatteår. Betalningsbefrielsen gäller första gången förskottsinnehållningen på löner som betalas i januari 2005 och sista gången förskottsinnehållningen på löner som betalas i december 2009.

Helsingfors den 19 maj 2004

Republikens President

TARJA HALONEN

Andra finansminister *Ulla-Maj Widenroos*